ΜΙΜΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

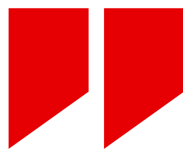
Μεγαλύτερη η πρόκληση για το ΠΑΣΟΚ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΘΑΝΟ ΔΗΜΑΔΗ

EUROKINISSI

Η κυβέρνηση άργησε να στηρίξει τη ρευστότητα στην ελληνική χρηματοπιστωτική αγορά λέει ο Μίμης Ανδρουλάκης και χαρακτηρίζει «επαρχιώτικη» τη λογική να αναλύουμε την κρίση με τα στενά εθνικά δεδομένα. Ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ και συγγραφέας μιλάει στην «F.S.» με αφορμή το τελευταίο του βιβλίο «Λευκό Κοτσύφι, Blue Tree, Μαύρο Καράβι», όπου αναλύει τα αίτια του νέου χρηματοπιστωτικού κραχ και τις σεισμικές μετατοπίσεις του καπιταλισμού. Για τις τράπεζες, τονίζει ότι έχουν περιθώρια μείωσης των επιτοκίων τους και προβλέπει βελτίωση των όρων χορηγήσεων δανείων, αλλά περιορισμό του όγκου των πιστώσεων από μέρους τους. Επιπλέον, χτυπάει καμπανάκι για τη διόγκωση του δημόσιου χρέους της ελληνικής οικονομίας και κάνει αναφορά στις πολιτικές εξελίξεις, αφήνοντας εμμέσως αιχμές για την πολιτική παρουσία του ΠΑΣΟΚ: «Πρέπει να πείσουμε τον κόσμο να μας εμπιστευτεί για το περιεχόμενο των πολιτικών μας προτάσεων και όχι επειδή απορρίπτει τη ΝΔ» λέει χαρακτηριστικά.

Στη χώρα μας δεν είναι δεδομένο ότι θα ξεπαγώσει η αγορά, ακόμα κι αν οι τράπεζες υιοθετήσουν τις εγγυήσεις ρευστότητας από μέρους του κράτους. Τα επιτόκια δεν τα προσδιορίζει πουθενά στον κόσμο η κυβέρνηση. Μπορεί όμως να τα επηρεάσει.

Το τελευταίο διάστημα όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης, αλλά και κορυφαία κυβερνητικά στελέχη, ασκούν κριτική στις τράπεζες ότι δεν βοηθούν στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και στη διευκόλυνση των δανειοληπτών. Η στάση των τραπεζών είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο;

Είναι λίγο επαρχιώτικο να βλέπουμε τόσο στενά τη χρηματοπιστωτική κρίση, με τα ελληνικά δεδομένα. Γιατί το τι θα γίνει εδώ στη χώρα μας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παγκόσμια εξέλιξη. Εμείς είμαστε μια χώρα που δεν έχει μεγάλα περιθώρια δημοσιονομικών ενέσεων στην οικονομία, να ρίξει δηλαδή γρήγορα ζεστό χρήμα στην ελληνική αγορά, εξαιτίας του υψηλού χρέους. Η πιστωτική φούσκα δεν προήλθε από την ελληνική αποταμίευση, αλλά από λεφτά που ήρθαν απέξω. Όσον αφορά την Ελλάδα, αργήσαμε σε όλα. Αυτό που χρειαζόταν ήταν να δώσουμε γρήγορα κάποιες εγγυήσεις με τη μορφή ομολόγων για να καλύψουμε τις τράπεζες, προκειμένου αυτές να πάρουν γρήγορα χρήμα από την ΕΚΤ, το οποίο αμέσως μετά να ρίξουν στην αγορά. Να ενισχυθεί δηλαδή η ρευστότητα του χρήματος. Η κυβέρνηση αντέδρασε με πολύ μειωμένα αντανακλαστικά. Έπρεπε να διευκολύνει πολύ γρηγορότερα τον διατραπεζικό δανεισμό. Οι ελληνικές τράπεζες είναι απρόθυμες να δανείσουν. Έπρεπε να διευκολυνθεί η ρευστότητα στις τράπεζες με ένα λογικό ποσό και ταυτόχρονα να μετακυληθεί το όφελος προς τα κάτω ώστε η μικρομεσαία επιχείρηση και ο καταναλωτής να μπορέσουν να γίνουν κινητήρια δύναμη της οικονομικής δραστηριότητας.

Τελικά, τα επιτόκια δανεισμού των τραπεζών δεν μειώνονται επειδή δεν έχει πέσει ακόμα ζεστό χρήμα στην ελληνική αγορά από το κράτος; Μπορεί κανείς να εγγυηθεί ότι, ακόμα κι αν το σχέδιο ενίσχυσης με τα 28 δισ. ευρώ εφαρμοστεί, οι τράπεζες θα κάνουν ένα βήμα πίσω από πλευράς κέρδους για τις ίδιες;

Το ποσό των 28 δισ. που δίνει η κυβέρνηση είναι πραγματικά μεγάλο. Αλλά, εκτός αυτού, χάθηκε σημαντικός χρόνος για να αναληφθούν δράσεις και πρωτοβουλίες από μέρους της. Όταν παγώνουν οι αγορές, πρέπει να ρίξεις ζεστό χρήμα πάνω στον πάγο. Και αυτό το ζεστό χρήμα μπορεί να προέλθει από τις εξής πηγές: Κατά πρώτον οι τράπεζες να βρουν μόνες τους ρευστό στην αγορά μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, κατά δεύτερον να έρθει χρήμα απέξω (δηλαδή από αγορές όπως η Ασία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα κτλ.) και τρίτον να έρθει το κράτος να καλύψει τις μαύρες τρύπες, ρίχνοντας τα βάρη στον φορολογούμενο λαό. Στη χώρα μας δεν είναι δεδομένο ότι θα ξεπαγώσει η αγορά, ακόμα κι αν οι τράπεζες υιοθετήσουν τις εγγυήσεις ρευστότητας από μέρους του κράτους. Τα επιτόκια δεν τα προσδιορίζει πουθενά στον κόσμο η κυβέρνηση. Μπορεί όμως να τα επηρεάσει. Ακόμα όμως κι αν κάποιες τράπεζες πεισθούν να μειώσουν τα επιτόκιά τους, και άρα τα περιθώρια κέρδους τους, μπορεί να συμβεί το εξής παράδοξο: οι τράπεζες να προσφέρουν δάνεια με καλύτερους όρους, αλλά αυτά να είναι πολύ λίγα. Δηλαδή να βελτιώνονται οι όροι, αλλά ο όγκος των πιστώσεων να μειώνεται.

Ο ολιγοπωλιακός χαρακτήρας του εγχώριου τραπεζικού συστήματος δίνει ίσως κι έναν εκβιαστικό χαρακτήρα στην άκαμπτη στάση των ελληνικών τραπεζών απέναντι στη μείωση των επιτοκίων τους;

Σε κάθε περίπτωση ισχύει αυτό που έχει πει και ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, ότι οι τράπεζες έχουν περιθώρια μείωσης των επιτοκίων. Στην Ελλάδα, όπως είπατε, είναι πιο ολιγοπωλιακά τα πράγματα και εκτός αυτού δεν έχει λειτουργήσει το σχέδιο ρευστότητας. Αλλά, ακόμα κι αν λειτουργήσει, δεν είναι βέβαιο ότι θα μειώσουν τα επιτόκια. Οι τράπεζες δεν εμπιστεύονται τους δανειστές τους. Υπερτιμολογούν τον κίνδυνο λόγω της ανασφάλειάς τους και με λιγότερο χρήμα προσπαθούν να διατηρήσουν τα κεκτημένα τους. Η κυβέρνηση έχει αποτύχει να λιώσει τον πάγο. Υπάρχουν περιθώρια μείωσης των επιτοκίων, αρκεί να πείσει η κυβέρνηση τις τράπεζες να εμπιστευτούν τους δανειστές.

Τα 28 δισ. ευρώ που προτίθεται να ρίξει η κυβέρνηση στην τραπεζική αγορά είναι εγγυημένα; Το κράτος θα τα ξαναπάρει πίσω;

Στο καπιταλιστικό σύστημα, όταν έχουμε μια πιστωτική κρίση, οι συνταγές σε μεγάλο βαθμό εξυπηρετούν τις τράπεζες γιατί έχουν στρατηγική θέση. Οι τράπεζες πάντα θέλουν να ιδιωτικοποιούν τα κέρδη και να κοινωνικοποιούν τις απώλειες. Η κυβέρνηση πρέπει να προσέξει ώστε το χρήμα που δίνει στις τράπεζες να το ξαναπάρει πίσω. Να υπάρχουν δηλαδή εγγυήσεις. Η πιθανότητα ενός κράτους, όμως, να έχει απώλειες είναι πολύ μεγάλη. Όταν αναγκάζεσαι ως κράτος να εγγυάσαι τα δάνεια των τραπεζών, που μπορεί από τη μια στιγμή στην άλλη να καταρρεύσουν, αναλαμβάνεις ένα πολύ μεγάλο ρίσκο. Παράλληλα, το κράτος δανείζοντας χρήματα στις τράπεζες αυξάνει το δημόσιο χρέος και μειώνει την πιστοληπτική του ικανότητα. Κινδυνεύουμε να αντιμετωπίσουμε τη σημερινή χρηματοπιστωτική κρίση δημιουργώντας την επόμενη, που θα είναι κατά κύριο λόγο νομισματική και δημοσιονομική λόγω του υψηλού δημόσιου χρέους.

Σε πολιτικό επίπεδο, υπάρχει επιστροφή για τη ΝΔ στην εποχή της πολιτικής και εκλογικής υπεροχής της; Ή τελικά τα πράγματα είναι προδιαγεγραμμένα και είναι βέβαιη η επόμενη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ;

Είναι αλήθεια ότι έχουν αμβλυνθεί τα αντανακλαστικά της κυβέρνησης. Δεν νομίζω ότι μπορεί να επανακάμψει. Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Είναι δύσκολο να αντέξει στα προβλήματα με μια τόσο εύθραυστη κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Η πρόκληση όμως αυτή τη στιγμή είναι μεγαλύτερη για εμάς. Το ΠΑΣΟΚ καταγράφει μία κοινωνική πλειοψηφία και πρέπει να τη μετατρέψει σε μεγαλύτερη, που θα συγκροτείται πάνω σε προγραμματικές προτάσεις και όχι πάνω στη δυσαρέσκεια. Προς το παρόν είναι περισσότερη η δυσαρέσκεια. Πρέπει να πείσουμε τον κόσμο να μας εμπιστευτεί για το περιεχόμενο των πολιτικών μας προτάσεων και όχι επειδή απορρίπτει τη ΝΔ.